

Carya is een boom met een bescheiden bekendheid. Vooral nog werd hij in ons land alleen om de herfstkleur gewaardeerd. Door de introductie van rassen die hier goed gedijen, stijgt de belangstelling voor de voedingsrijke noten die de boom produceert. Ton Friesen van kwekerij De Smallekamp weet daar alles van.

Tekst: Emiel van den Berg
Fotografie: www.visionpictures.com

Carya illinoensis

Plantnaam: Carya - Hickorynoot, Pecannoot
Groeivorm: boom met ronde tot ovale kroon
Blad: oneven geveerd, goudgele herfstkleur
Bloem: groene katjes
Bijzonderheden: levert eetbare noten

Carya is een vrij onbekend bomengeslacht. De meeste van de circa twintig bladverliezende soorten groeien van nature in het oostelijke en centrale deel van Noord-Amerika. Daar zijn uitgestrekte bossen met veel Carya te vinden en in de hele VS zijn volwassen vormen van deze markante boom te bewonderen. De soorten halen hoogtes tot (ruim) boven de 20 meter en vallen voornamelijk op met hun sterk verticaal afschilferende stammen. Sinds 1629 is Carya in cultuur. De wetenschappelijke naam stamt af van het Griekse woord karuon wat noot betekent. Carya produceert op walnoten lijkende, eetbare vruchten. Daarnaast wordt het hout onder andere gebruikt in de meubelindustrie en voor productie van gereedschappen, handbogen en wandel- en drumstokken. Carya is lid van de Juglandaceae. Tot deze nootfamilie behoren ook Juglans (walnoot) en Pterocarya (vleugelnoot), een gerenommeerde parkboom. Platycarya en Engelhardia zijn minder bekende familieleden. De leden van de nootfamilie zijn wereldwijd te vinden, behalve in Afrika en Australië.

NOORDELIJKE SELECTIES

C. illinoensis is de leverancier van de pecannoot en zo wordt de boom zelf ook genoemd. Het is de bekendste noot die Carya levert. C. illinoensis is afkomstig uit het dal van de Mississippi en wordt in die omgeving op grote schaal aangeplant. Kwekerij De Smallekamp heeft zich gespecialiseerd in het sortiment en Ton Friesen is de specialist. "Voor ons klimaat zijn met name de meest noordelijk groeiende

TON FRIESEN:

'Diverse rassen al succesvol gebleken'

de pecannoten interessant. Selecties daarvan zijn deels spontaan ontstaan of door de mens gevormd. De winterhardheid ervan is te vergelijken met de zwarte walnoot, Juglans nigra." Kenmerkend voor de soort is dat deze goed bestand is tegen hogere grondwaterstanden. "De boom groeit veel in de uiterwaarden van rivieren."

De Smallekamp levert cultivars die in ons land zes tot zeven jaar na veredeling vruchten geven. Belangrijk daarbij is een zomer met voldoende zonuren. "Ons standaardras is 'Colby', een selectie uit 1957 waarvan de noten na gemiddeld 160 dagen rijpen. Een ruime standplaats met zo veel mogelijk zonlicht rondom is daarbij belangrijk." Naast 'Colby' adviseert Friesen rassen die tot vijftien dagen vroeger of later rijpen. "Tets later kan ook nog." Er is inmiddels behoorlijke wat keuze. "Met nog niet allemaal hebben we evenveel ervaring. Sommige hebben we richting Duitsland verhandeld en die leveren daar inmiddels vruchten."

Kenmerkend voor de Noordelijke pecannoten is dat deze kleiner zijn dan de bekendere zuidelijke selecties. De kleur van de kern van de noten is licht en het oliegehalte is hoog. "Ze smaken prima en de noten laten zich over het algemeen makkelijk kraken."

Er zijn meer Carya met smaakvolle vruchten. Heten de noten van C. illinoensis pecannoot, de noten van alle andere Carya-soorten hebben als verzamelnaam Hickory-noot. C. ovata, de witte bitternoot, groeit van nature in de Mississippi-delta. Van C. ovata noemt Friesen 'Glover', 'Weschke' en de vroeg dragende 'Yoder' als bruikbaar. C. laciniosa noemen we de koningsnoot – "daarvan zijn 'Fayette' en 'Henry' goed bruikbaar" – en C. glabra heet gladbladige bitternoot.

Bovengenoemde soorten zijn alle vier goed bruikbaar in Nederlandse tuinen en plantsoenen. "Ze halen een behoorlijke omvang dus ruimte is gewenst. In het openbaar groen zijn er absoluut mogelijkheden, ze geven weinig wortelopdruk, zeker vergeleken met walnoot. In bijvoorbeeld voedselbossen kan Carya een aangename aanvulling zijn. Bovendien is de herfstkleur noemenswaardig."

Tot slot noemt Friesen de Hican-noot, een verzamelnaam voor kruisingsvormen tussen C. ovata of C. laciniosa en C. illinoensis. De rassen 'Burton', 'Marguet' en 'NT 92' zijn vermeldenswaardig. "Wat ons betreft gaan we de komende jaren nog veel meer van Carya horen."